

DE VLAAMSE MINISTER VAN JUSTITIE EN HANDHAVING, OMGEVING, ENERGIE EN TOERISME

BIS-NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft:

- Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer, energie-efficiëntie en milieuvriendelijke energieproductie
- Tweede principiële goedkeuring met oog op adviesvraag aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State

Samenvatting

Voorliggend ontwerp van decreet voorziet in verschillende wijzigingen van het Energiedecreet van 8 mei 2009.

Er wordt voorgesteld om de begrenzing van de aansluitingskost bij nieuwe aardgasaansluitingen bij bestaande wooneenheden of gebouwen af te schaffen vanaf 1 januari 2025. Het verbod op de plaatsing van een stookolieketel wordt verduidelijkt. Tevens worden, naar aanleiding van de invoering van een renovatieverplichting bij residentiële gebouwen, de doelstellingen van de databank voor energiegebruik en energieproductie uitgebreid.

Er wordt een meldingsplicht ingevoerd voor installateurs van elektriciteitsopslagfaciliteiten.

De regeling inzake de toelating tot het aanleggen van een directe lijn of een directe leiding die de grenzen van de eigen site overschrijdt, wordt aangevuld met een regeling inzake het verval en de opheffing van deze toelating. Aan de beheerder van een directe lijn of een directe leiding worden bijkomende meldings- en informatieverplichtingen opgelegd.

Wat de gesloten distributienetten betreft, wordt de voorwaarde voor ontheffing van bepaalde taken en verplichtingen gewijzigd zodat enkel gemelde of door de VREG toegelaten gesloten distributienetten ervoor in aanmerking komen. Ook voor beheerders van een gesloten distributienet voor aardgas wordt de mogelijkheid voorzien om ontheven te worden van bepaalde taken en verplichtingen.

De anti-saucissoneringsbepaling inzake groenestroomcertificaten wordt aangepast, aangezien de bovengrens van 5 MW van de call groene stroom werd geschrapt. Verder wordt een quotumaanpassing voorgesteld.

Er wordt een decretale basis gecreëerd voor de uitwisseling van gegevens afkomstig uit de digitale meter tussen de netbeheerder of zijn werkmaatschappij en de Openbare Centra voor Maatschappelijk Welzijn (OCMW), evenals een decretale basis voor de netbeheerder om aan de uitvoerders van energiescans gegevens te kunnen overmaken en voor de Vlaamse Energiehuizen om de gegevens nodig voor hun werking op te vragen en te verwerken. Ook wordt het mogelijk

gemaakt om persoonsgegevens op te vragen in het kader van de toekenning van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten.

Het in het Energiebesluit voorziene conventioneel voorkooprecht, dat de OCMW's bij de toekenning van een noodkooplening verplicht dienen te bedingen, wordt decretaal verankerd en omgevormd tot een Vlaams voorkooprecht.

Verder wordt voorgesteld om de energieverbruiks- en productiegegevens en de fysieke kenmerken van de installaties en gebouwen van publieke organisaties naar de toekomst toe als open data te beschouwen. Er wordt ook een sanctie voorzien als een publieke organisatie deze verplichtingen niet nakomt. Aangezien de huidige definitie van publieke organisatie niet volledig dekkend is om de voorbeeldrol van de overheid in de energietransitie in te vullen, wordt deze definitie uitgebreid.

Er worden boetebepalingen voorgesteld voor een nog door de Vlaamse Regering in te voeren systeemeis bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties (IER).

Er worden tevens wijzigingen voorgesteld met betrekking tot de sanctie voor de energiedeskundige wanneer deze een fout energieprestatiecertificaat niet aanpast. Zo wordt voorgesteld om, vooraleer over te gaan tot een dwangsomprocedure, eerst een éénmalige geldboete op te leggen wanneer de energiedeskundige, na aanmaning, nog steeds niet het gecorrigeerde energieprestatiecertificaat indient.

Er wordt ook een sanctie voorzien als het vereiste label in het kader van een labelplicht niet wordt gehaald.

De inspectiebevoegdheid van de VREG op het vlak van toegang tot gebouwen wordt uitgebreid.

Tot slot worden sanctiebepalingen ingeschreven voor de niet naleving van de bepalingen inzake de PV-verplichting voor grote afnemers. Verder worden nog enkele wijzigingen voorgesteld met betrekking tot de rechtsgrond van de PV-verplichting.

1. SITUERING

A. BELEIDSVELD/INHOUDELIJK STRUCTUURELEMENT/BELEIDSDOELSTELLING

BELEIDSDOMEIN: Omgeving

BELEIDSVELD: Energie

B. VORIGE BESLISSINGEN EN ADVIEZEN

Het wetgevingstechnisch en taaladvies nr. 2022/467 werd op 16 december 2022 bekomen.

Het advies van de Inspectie van Financiën werd op 19 januari 2023 verkregen.

C. EERSTE PRINCIPIËLE GOEDKEURING

De Vlaamse Regering hechtte in vergadering van 3 februari 2023 haar eerste principiële goedkeuring¹ aan het voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft

---

¹ VR 2023 0302 DOC.0104

netbeheer, energie-efficiëntie en milieuvriendelijke energieproductie, en gelastte de Vlaamse minister, bevoegd voor de energie, om over het ontwerpdecreet het advies van de SERV, de Minaraad, de VREG en de VTC in te winnen binnen een termijn van dertig dagen.

2. BESPREKING INGEWONNEN ADVIEZEN

A. GEZAMENLIJK ADVIES VAN DE SOCIAAL-ECONOMISCHE RAAD VAN VLAANDEREN (SERV) EN DE MILIEU- EN NATUURRAAD VAN VLAANDEREN (MINARAAD)

De SERV en de Minaraad gaven op 13 maart 2023 hun gezamenlijk advies, dat gaat als bijlage 3. In hun advies toetsten de Raden de meerwaarde van het ontwerpdecreet af in een breder maatschappelijk kader. Daarbij vragen ze om werk te maken van een concrete defossiliseringsagenda en -strategie voor het Vlaamse gebouwenpark, een aanpassing van de EPC-labels, een versterking van de (boven)lokale capaciteit inzake energie en een verder uitgekende datastrategie. De SERV en de Minaraad bevestigen dat het verzameldecreet terecht heel wat puntjes in het energiebeleid regelt, maar wijzen erop dat deze het decretaal kader nog niet klaarmaken voor de huidige energie- en klimaatuitdagingen.

A.1. De Raden vragen om de fundamentele voor de **transitie in de bouwsector** te regelen. Ze onderstrepen daarbij het grote belang van het bredere perspectief.

- De SERV en de Minaraad staan positief tegenover de voorgestelde stopzetting van de *begrenzing van de aardgasaansluitingskosten*, maar wijzen erop dat er dringend veel meer inspanningen nodig zijn om de elektrificatie van de gebouwenverwarming haalbaar en betaalbaar te maken. Er moet volgens de Raden geëvalueerd worden of de hogere aardgasaansluitingskosten niet sneller kunnen ingevoerd worden. Dit omdat de tijd tot de eerstvolgende klimaatdoelstelling dringt en er bovendien versneld nieuwe gasaansluitingen dreigen geplaatst te worden in 2023 en 2024, wat voor lock-ins zorgt. Het is de Raden verder niet helemaal duidelijk welke kosten precies gaan doorgerekend worden (ook de aansluitingskosten verderop, de kosten voor het langer operationeel houden van het achterliggende net, kosten van de bijkomende digitale gasmeter?). De Raden wijzen er ook op dat door aan de nog ruim 30.000 aansluitingen per jaar meer aan te rekenen, gastarieven voor de andere gasklanten overigens ook kunnen dalen wat de prijsverhouding met bv. een warmtepomp weer negatief beïnvloedt voor die bestaande afnemers.

De stopzetting van de begrenzing van de aardgasaansluitingskosten zorgt ervoor dat wanneer een huishouden in een bestaande woning overstapt naar aardgas, het de volledige kost dient te betalen die geschat wordt op 1500 EUR, in plaats van het afgetopte bedrag van 250 EUR. Deze kostprijs bevat de werkelijke kosten voor de uitvoering van de aansluiting (administratiekosten, personeelskosten, materiaalkosten en kosten voor eerste indienstname). In de kostprijs zitten geen afschrijvingen of kapitaalkosten. Een huishouden dat zijn kapotte stookolieketel niet meer mag vervangen, zal op die manier een grotere drempel ervaren om naar aardgas over te stappen en zal (hopelijk) eerder kiezen voor een warmtepomp. Er wordt geen rush naar aardgasaansluitingen door deze stopzetting verwacht. De overstap naar aardgas gebeurt op natuurlijke momenten zoals bij einde levensduur van de stookolieketel, bij de aankoop of grondige renovatie van een woning, etc. De overstap naar aardgas brengt wel wat werken met zich mee (sleuf graven in tuin of oprit), verwijderen stookolietank, etc. Bovendien is er in dit verzameldecreet ook een overgangsbepaling opgenomen, net om te vermijden dat er in 2023 en 2024 nog snel aardgasaansluitingen aangevraagd zullen worden. Aansluitingen die voor 1 januari 2025 werden aangevraagd, moeten daadwerkelijk in gebruik genomen worden binnen zes maanden na plaatsing van de aansluiting om in aanmerking te komen voor de begrenzing van de aansluitkosten.

Een gezonde prijsverhouding tussen verwarmen met aardgas en een warmtepomp door ingrepen op Vlaams én federaal niveau blijft volgens de Raden nodig om het aantal gasaansluitingen en het gasverbruik drastisch te doen dalen. Daarbij mag men zich niet beperken tot het duurder maken van de fossiele optie, maar moet ook gekeken worden naar manieren om de lasten op elektriciteit te verminderen, zodat verwarmen met een warmtepomp ook aantrekkelijker wordt dan voor het milieu en/of de gezondheid slechtere alternatieven zoals diverse soorten kachels.

Zoals de adviesraden terecht aanhalen, moet de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas inderdaad verbeteren om warmtepompen voldoende aantrekkelijk te maken. Deze legislatuur zijn al heel wat stappen gezet om de energiefactuur (in het bijzonder de elektriciteitsfactuur) op een structurele basis te verlagen door kosten die nu doorgerekend worden in de nettarieven aanzienlijk te doen dalen, te schrappen of te zoeken naar alternatieve financiering buiten de energiefactuur.

Zo werd een gedeelte van de kosten voor ecologische openbaardienstverplichtingen door de netbeheerder gecompenseerd, werd de quotumverplichting voor groene stroom voor leveranciers verlaagd naar 18% vanaf 2023 én werd de WKK-steun voor nieuwe en ingrijpend gewijzigde installaties op fossiele brandstoffen afgeschaft. De vergoeding voor openbare verlichting werd uit de elektriciteitsfactuur gehaald in 2022 en de energieheffing voor residentiële afnemers werd geschrapt vanaf 1 januari 2023.

Voor tal van premies voor rationeel energiegebruik werd een alternatieve financiering gezocht (bv. via de relancemiddelen, Energie- of Klimaatfonds of via reguliere kredieten...). Deze inspanningen zullen door de Vlaamse Regering de komende jaren worden verder gezet.

Het dient te worden opgemerkt dat de ambitie om warmtepompen financieel aantrekkelijker te maken, niet enkel een taak is van de Vlaamse Regering, maar eveneens van de federale overheid. De federale overheid verlaagde de BTW op elektriciteit en aardgas die gecompenseerd worden door een verhoging van de accijnzen. De Vlaamse Regering zal er bij de federale overheid in het kader van de onderhandelingen voor het Nationaal Energie- en Klimaatplan nogmaals op aandringen om een uitzondering op het non bis in idem principe zoals vervat in artikel 1 van de wet van 23 januari 1989 betreffende de in artikel 110, §§ 1 en 2 (thans artikel 170, §§1 en 2), van de Grondwet bedoelde belastingbevoegdheid in te schrijven, zodat het Vlaams Gewest een heffing kan invoeren op fossiele brandstoffen waardoor de heffingen op elektriciteit verlaagd kunnen worden (zonder hierbij de totale fiscale druk te laten toenemen).

De Raden vragen om sneller dan tegen 2025 aardgasaansluitingen in nieuwbouwwoningen te verbieden. Ze wijzen erop dat nieuwe aansluitingen een dubbele lock-in inhouden (voor het gebouw zelf, maar ook voor het net dat geruime tijd operationeel zal moeten blijven om deze klant te bedienen) en dat aansluitingskosten een beduidend deel vormen van de totale investeringskosten van de netbeheerders (tot 30% van de reguliere gasnetinvesteringen).

Het verbod op aardgasaansluitingen in 2025 is onderdeel van een breed politiek compromis omtrent de bijkomende maatregelen voor het klimaat op 5 november 2021. Men kan zich afvragen of een vervroeging nog veel zoden aan de dijk zal brengen. Zo mag in grote verkavelingen, appartementsgebouwen en groepswooningbouwprojecten, al sinds 2021 geen aardgasaansluiting meer voorzien worden. Vanaf 2023 is de definitie van "groot" tevens aangescherpt zodat vanaf 5 wooneenheden, er al geen aardgasaansluiting meer toegelaten is². Verder is 2025 al heel dichtbij. Een invoering in 2023 is al niet meer mogelijk aangezien dit een retroactieve aanpassing zou zijn. Voor een aanpassing in 2024 is het nu tevens ook al laat. Opdrachtgevers die momenteel rondkijken om een bouwgrond te kopen, houden

---

² <https://www.vlaanderen.be/nieuwe-verwarmingsinstallatie-kiezen/geen-aardgasaansluitingen-meer-bij-nieuwe-grote-projecten>

momenteel mogelijk rekening dat het perceel nog op aardgas mag aangesloten worden. Een vervroeging van het aansluitingsverbod, kan voor deze opdrachtgevers als een retroactieve aanpassing ervaren worden.

De Raden stellen dat de Vlaamse lange termijnrenovatiestrategie 2050 moet aangepast en aangevuld worden met een verder uitgewerkte defossiliseringsagenda voor gebouwen die toelaat de klimaat- en energiedoelstellingen voor 2030 en 2050 te realiseren. Voor de Raden is het nog niet helder op welke manier een gebouwenpark met label A evolueert naar klimaatneutraliteit. De Raden vragen om naast de energieprestatie-eisen veel meer aandacht te hebben voor de defossilisering van gebouwenverwarming via de inzet op warmtepompen en warmtenetten.

De Vlaamse lange termijnrenovatiestrategie 2050 is gebonden aan termijnen gekoppeld met de nationale energie- en klimaatplannen, zoals voorzien in de Europese regelgeving. Bovendien wordt momenteel de EPBD-richtlijn, die de inhoud van dit plan omvat, herzien. In de huidige voorstellen wordt de langetermijnrenovatiestrategie omgevormd naar een 'Nationaal Renovatieplan' met bijkomende inhoudelijke elementen, waaronder de transformatie van bestaande gebouwen naar "zero emission buildings" tegen 2050. Daarbij wordt inderdaad de rol van ketels op fossiele brandstoffen in bestaande gebouwen beperkt. Wij wachten dan ook de definitieve herziening van de EPBD-richtlijn af, alvorens hier verdere stappen in te ondernemen.

Er moet volgens de Raden bepaald worden tot wanneer gasketels nog mogen geplaatst worden. Dat zou de sector én de gebouweigenaars en -beheerders de tijd én het perspectief geven om de juiste investeringsbeslissingen te nemen. De Raden wijzen erop dat bij de uitfasering van de plaatsing van gasketels bij vervanging rekening kan gehouden worden met het type woningen. Aangezien voornamelijk label A, B en C-woningen nu reeds een voldoende beperkte warmtevraag hebben om efficiënt verwarmd te worden met een warmtepomp, moet er volgens de Raden geëvalueerd worden of het nu nog wenselijk is om in dergelijke gebouwen aardgasketels te laten plaatsen, op voorwaarde dat de prijsverhouding tussen elektriciteit en aardgas voldoende rechtgetrokken wordt.

Vito leverde recent een studie³ op voor VEKA waarin het potentieel voor (hybride) warmtepompen onderzocht werd naargelang verschillende isolatieniveaus, type gebouwen, energieprijzen, ... Daaruit blijkt dat de mate waarin gebouwen geschikt zijn voor een warmtepomp, afhangt van het isolatieniveau en van de verhouding tussen de elektriciteitsprijs en de gasprijs. Deze studie is echter nog maar net afgerond en er moet nog verder onderzocht worden hoe een verbod op gasketels er concreet zou kunnen uitzien. In sommige situaties, zoals appartementsgebouwen met individuele ketels per appartement, of kleine woningen in de stad is een verbod op ketels niet evident.

Verder moet er volgens de Raden een toekomstvisie zijn op de gasdistributienetten, een kader waar het gasnet afgebouwd of heringericht kan worden (bv. voor bevoorrading met waterstof, synthetische gassen of biogas). Aangezien de groep klanten zal krimpen waarover de investeringskosten in het gasnet gespreid worden, moet er een grondige denkoefening gestart worden over de financiering van de aardgasnetten en over de eventuele noodzaak om versnelde afschrijvingen door te voeren.

In het kader van de jaarlijkse investeringsplannen die voor het eerst een horizon van 10 jaar hebben, kwam de kwestie met betrekking tot de investeringen in en de afschrijvingen van aardgasnetten ter sprake. Momenteel wordt lineair afgeschreven zoals voorzien in de tariefmethodologie van de VREG. Aardgasleidingen worden afgeschreven over 50 jaar (2% per jaar) en cabines en aansluitingen over 33 jaar (3% per jaar). Voor de berekening van de nettarieven aardgas in 2022 werd uitgegaan van 155 miljoen euro afschrijvingen. Dit is 33%

---

³ <https://www.vlaanderen.be/veka/studies/beleidsondersteunende-studies-verduurzaming-van-verwarming>

van de totale kosten aardgas (= 465 miljoen euro). De verwachting is dat de afschrijvingen in de toekomst zullen afnemen aangezien er geen bijkomende aardgasnetten meer aangelegd zullen worden. Investerings in bestaande netten blijven uiteraard belangrijk om de kwaliteit en veiligheid van de netten en de dienstverlening op peil te houden. Voor een wijziging van de afschrijvingsmethode is de goedkeuring van de VREG nodig. Samen met de VREG kan eventueel onderzocht worden of en hoe het afschrijfbeleid van het gasnet aangepast moet worden in de context van de energietransitie.

De SERV en de Minaraad wijzen erop dat er niet alleen moet gestreefd worden naar klimaatneutrale, maar ook naar klimaatrobuuste gebouwen. Daartoe moet het Energiedecreet meer linken leggen met overige beleidsterreinen waarmee synergieën mogelijk zijn en afstemming nodig is. De Raden pleiten ervoor om bij renovatieadvies naast energetische voorstellen ook aandacht te hebben voor hergebruik van hemelwater, hittebestendig wonen, mogelijkheden voor groendaken, duurzame mobiliteit, ... De Raden zien daarin een rol weggelegd voor de woningpas.

Het renovatieadvies is reeds een zeer grote bron van informatie voor particulieren. Dit jaar wordt de werking van de energiehuizen omtrent renovatieadvies, renovatieleningen, advies bij premies, ... versterkt. De energiehuizen en hun partners zouden informatie kunnen meegeven omtrent hemelwater, duurzame mobiliteit, etc. maar dan dient het initiatief en de middelen daartoe van de desbetreffende minister/administratie te komen. Merk op dat de woningpas al voor meerdere van de vermelde items nuttige basisinformatie toont.

Er gelden bij nieuwbouw en renovaties reeds verplichtingen van regenwaterputten en infiltratie⁴.

De Raden menen dat het huidige voorstel tot *verduidelijking van het stookolieverbod* (wanneer er ter hoogte van het gebouw een aardgasnet beschikbaar is in plaats van in de straat) wellicht te beperkend is en eveneens tot ongelijke behandeling kan leiden. Het lijkt de Raden daarom aan te bevelen om een nog objectievere indicator te hanteren, zoals een bepaalde maximale afstand (bv. 25 m) tussen de aardgasleiding en (de stookplaats van) het gebouw in kwestie, waarbij die afstand met de tijd geherevalueerd zou kunnen worden ter ondersteuning van een eventuele verdere uitfasering.

Het standpunt van de SERV en de Minaraad kan niet worden gevolgd. Het is immers de technische haalbaarheid van de aansluiting, en niet de financiële haalbaarheid die determinerend is. Het criterium is dan ook of het gebouw direct aansluitbaar is hetzij rechtstreeks, hetzij via onderboring. Juist om die redenen wordt de tekst als volgt verduidelijkt: *“als er ter hoogte van het gebouw geen aardgasnet in de straat beschikbaar is of als het gebouw niet door een onderboring op de aardgasleiding aan de overkant van de straat kan worden aangesloten”*. Een afstand in meters is dan ook niet relevant en zou immers betekenen dat een gebouw dat verder van de rooilijn gelegen is maar door de aanwezigheid van de gasleiding in de straat toch perfect aansluitbaar is alsnog buiten het toepassingsgebied zou vallen, wat niet de bedoeling is.

- Hoewel het ook de SERV en de Minaraad enerzijds logisch lijkt om – zoals het verzameldecreet plant – een sterkere *handhaving* te voorzien op de juistheid en volledigheid van *EPC's* aangezien daar beleidsmatig steeds meer aan gekoppeld wordt, zijn er volgens de Raden anderzijds fundamentele nadelen aan deze labels die dringend moeten opgelost worden. De Raden menen dat deze labels veel minder nauwkeurig zijn als het gaat om de (directe en reële) CO₂-emissies. Zo houden ze geen rekening met het absolute energieverbruik, wil het beste label niet zeggen dat een woning lokaal emissievrij is, kunnen werkelijke verbruiken ver afwijken van de theoretisch berekende waarden, ...

---

⁴ <https://www.vlaanderen.be/verplichte-installatie-van-een-regenwaterput-en-infiltratiesysteem-bij-nieuwbouw-en-herbouw>

De volgende twee zaken mogen niet met elkaar verward worden: enerzijds dat de theoretisch berekende energiegebruiken kunnen afwijken van de werkelijke energiegebruiken en anderzijds dat het label momenteel geen beperking inhoudt op vlak van energiedrager.

Wat betreft de theoretische energiegebruiken: in het kader van een labelbepaling van een gebouw is het noodzakelijk om een objectieve, gestandaardiseerde rekenmethode te gebruiken. Enkel zo kan gegarandeerd worden dat niet de effectieve gebruiker, maar wel de hardware van het gebouw geëvalueerd wordt. Deze gestandaardiseerde aannames, die uitgaan van een voldoende hoog comfortniveau in de volledige woning, leiden zeker in slecht geïsoleerde woningen vaak tot een overschatting van het werkelijke energiegebruik. Dit is een reeds lang gekende observatie, die ook in andere lidstaten wordt gezien. Er zijn wijzigingen aan de rekenmethodiek mogelijk om het theoretisch energiegebruik meer in overeenstemming te brengen met reële, gemiddelde energiegebruiken, maar dat zal niet leiden tot een verandering van het label voor de individuele woningen. De labelgrenzen zullen immers mee moeten verschuiven, want de hardware van de woning is exact dezelfde gebleven, dus moet ook het label gelijk blijven. Wat voordien een F-label was, zal nog steeds een F-label zijn en dezelfde renovatiewerken zullen moeten uitgevoerd worden om tot een A-label op te schuiven. Het feit dat het theoretische energiegebruik hoger ligt dan het werkelijke, is dus geen reden om beleidsmatig niet meer verder te werken met het label als centrale richtparameter.

Wat betreft het label dat momenteel geen beperking inhoudt op vlak van energiedrager: het A-label geeft, in het kader van residentiële gebouwen, momenteel inderdaad geen garantie op een lokaal emissievrije woning. Een A-label kan momenteel nog steeds gehaald worden met een condenserende gasketel. Dit is wel enkel mogelijk indien ook andere grondige renovatiewerken reeds zijn uitgevoerd: dakisolatie, performante beglazing, vaak zelfs muurisolatie, plaatsing van pv-panelen. Dit betekent dat de huidige A-woningen vaak al klaar zijn om de overstap te maken naar een lokaal emissievrije (lage temperatuur)verwarming, zoals een warmtepomp. Bijkomend wachten we ook hier de herziening van de EPBD-richtlijn (de door de Europese Commissie vooropgestelde planning is aannahme tegen eind 2023) verder af, aangezien het concept 'zero emission buildings' logischerwijs zal leiden tot hetzij een andere labelbepaling hetzij een bijkomende eis voor het gebouw. Tot die tijd is het niet aangewezen om te sleutelen aan de rekenmethodiek en labelbepaling. De huidige maatregelen gebaseerd op labelverbeteringen, in combinatie met de huidige defossiliseringsmaatregelen (ter verduidelijking het stookolievervangingsverbod, het aardgasaansluitingsverbod voor grote verkavelingen, grote groepswoningbouwprojecten en grote appartementsgebouwen, het aardgasaansluitingsverbod voor nieuwbouw (aanvraag omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vanaf 1 januari 2025), de eis aangaande lage temperatuursverwarming bij nieuwbouw (aanvraag omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vanaf 1 januari 2023), de nog in te voeren rendementseis (130%) voor opwekkers bij nieuwbouw en IER), leiden nu al bij zowel nieuwe als zittende eigenaars en verhuurders tot een sterk verhoogd bewustzijn omtrent de klimaatuitdaging: de nood aan grondige isolatiemaatregelen en de nood aan afbouw van fossiele brandstoffen. Dit kan nu al leiden tot een substantiële toename in de broodnodige renovaties, waarbij de standaarden van nieuwbouw gaandeweg ook worden overgenomen in het kader van de renovatiemarkt.

De Raden wijzen erop dat labels achterhaald kunnen zijn na (niet-vergunningsplichtige) werken en dus slechter dan de realiteit, wat een probleem kan vormen als de toegang tot leningen/premies gekoppeld is aan/voorbehouden is voor slechte labels. Evenwel wijzen ze er ook op dat het vereisen van een nieuw EPC kort voor de aanvraag van een premie of lening kan leiden tot een (overbodige) meerkost voor de aanvrager en voor de maatschappij.

Als er financiële voordelen worden toegekend bij een bepaalde labelverbetering, dan is het niet meer dan logisch om te verwachten dat de slechte startsituatie aangetoond wordt. Als EPC als instrument niet gebruikt zou worden, dan moeten bewijsstukken overhandigd worden die aantonen dat de noodzakelijke werken gebeurd zijn. Dit leidt tot zwaardere

dossierbehandelingsprocedures en een meervoud aan dossierbehandelaars, hetgeen eveneens een kost betekent voor de maatschappij. Eenmaal een eerste EPC is opgemaakt, kan het aanpassen van dit EPC in het kader van uitgevoerde renovatiewerken vaak voor een zeer beperkte kostprijs gebeuren door de energiedeskundige. Het is dus niet zo dat elk "EPC-na" aan de volle prijs moet opgemaakt worden.

De Raden menen dat de label A-omschrijving herbekeken moet worden zodat die ook klimaatneutrale verwarming omvat.

Hiervoor wachten we, zoals reeds vermeld, eerst de herziening van de EPBD-richtlijn af.

De Raden waarschuwen verder voor ongewenste effecten van labelplichten. Volgens de Raden moet nader bekeken worden of labelplichten en sancties bij niet-naleving ervan op dit moment het beste instrument zijn om de kwaliteit van woningen op de koop- en huurmarkt te verbeteren, en moet in het bijzonder de impact op het aanbod en de prijzen van woningen nader in kaart gebracht worden. Een snelle verhoging van het aanbod aan sociale woningen is volgens de Raden in ieder geval cruciaal om de krapte op de residentiële huurmarkt in de lagere segmenten te kunnen aanpakken en een stringenter energieprestatiebeleid ten aanzien van bestaande woningen te kunnen voeren. Het is voor de Raden onduidelijk of de sanctie die het verzameldecreet voorziet als het vereiste label in het kader van een labelplicht niet wordt gehaald, een bijkomende sanctie is, bovenop de ongeschiktheidsverklaring, of een meer algemene sanctie. Indien er een labelplicht zou komen voor bestaande, niet-verhuurde of -verkochte woningen, moet volgens de Raden vermeden worden dat burgers ongelijk behandeld zouden worden afhankelijk van of ze, al dan niet vrijwillig, een label hebben laten opmaken voor hun woning. Er moet ook rekening gehouden worden met de verschillende gebouw- en eigenaarsprofielen (bv. mede-eigendom) o.m. wat betreft de timing. De Raden wijzen ook op de grote uitvoeringskost die verbonden is aan de opmaak van EPC's en stellen voor om gebouwen die klimaatneutraal zijn, verder vrij te stellen van (nieuwe) EPC's. Tot slot zien de Raden mogelijke efficiëntiewinsten door een aanpassing van de regelgeving bij de opmaak van EPC's in mede-eigendommen, zoals inzage voor de energiedeskundige in de EPB-aangifte van het appartementsgebouw bij de opmaak van een EPC gemeenschappelijke delen en automatische aflevering van een EPC gemeenschappelijke delen bouw bij de indiening van een EPB-aangifte voor een appartementsgebouw.

Het niet hebben van een EPC zal in kader van labelplichten altijd gelijkgesteld worden aan een niet-conform EPC. Er is dus geen sprake van een 'beloning' voor woningen die nog geen EPC hebben. Verder valt op te merken dat het vanzelfsprekend niet de bedoeling is om diverse sancties te combineren.

Conform de visienota van 5 november 2021 inzake bijkomende maatregelen voor het klimaat, zal de minimale labelplicht worden ingevoerd als woningkwaliteitsnorm via de Vlaamse Codex Wonen en zijn de daarbij horende sancties, zoals ongeschiktheidsverklaring, van toepassing. Op minimale labelverplichtingen voor andere types gebouwen, zoals appartementsgebouwen of niet-residentiële eenheden, die via de energieregelgeving worden ingevoerd, zullen de sancties, zoals vermeld in het ontwerp van decreet, van toepassing zijn.

Wat betreft de vraag van de Raden tot inzage in de EPB-aangifte, werd recent besloten om de eigenaar van een gebouw, die geen aangifteplichtige is, toegang te geven tot bepaalde delen van de EPB-aangifte, meer bepaald de bijlagen bij de EPB-aangifte. Die gegevens kunnen door de eigenaar aan de energiedeskundige bezorgd worden. Er dient benadrukt te worden dat zelfs een eigenaar decretaal gezien geen toegang heeft tot alle gegevens in de energieprestatiedatabank, gelet op het feit dat de EPB-aangifte heel wat persoonsgegevens bevat die betrekking hebben op de aangifteplichtige, verslaggever en/of architect.

Tot slot kan nog gemeld worden dat het automatisch opmaken van een EPC gemeenschappelijke delen bij nieuwbouw niet evident is. Er wordt immers geen EPB-aangifte ingediend voor het appartementsgebouw. Net zoals voor de opmaak van EPC's voor woningen

en appartementen en voor de opmaak van EPB-aangiftes is een menselijke filter-factor nodig om de opmaak van dit EPC Bouw GD in goede banen te leiden. Tien jaar na het verlenen van de stedenbouwkundige vergunning zijn in principe alle EPB-aangiftes ingediend. Is dat niet het geval, dan kan de energiedeskundige zelf die eenheden zonder EPB-aangifte inspecteren en invoeren.

Het VEKA is zich bewust van deze problematiek en wil daarom maximaal inzetten op het faciliteren en aanreiken van de nodige, digitale informatie. Het VEKA zet zich ervoor in te werken aan oplossingen die de energiedeskundige van een EPC GD van een nieuwbouwappartementengebouw maximaal ondersteunen in het bijeenzoeken van de nodige, liefst digitale informatie. Zo zal het op juridisch vlak mogelijk zijn voor een eigenaar die niet (meer) de aangifteplichtige is, om het transmissieformulier te ontvangen.

- Het vereenvoudigen van de administratieve procedure voor de uitoefening van het *voorkooprecht van noodkoopwoningen door OCMW's* wordt positief onthaald door de SERV en de Minaraad. Ze vragen de Vlaamse Regering wel duidelijker te communiceren over de filosofie achter het invoeren van bepaalde voorkeuren en het weer afvoeren van andere. Verder wijzen de Raden erop dat potentiële, initiële kopers gemakkelijker weet moeten kunnen krijgen van het bestaan van een voorkeurenrecht. Dat gebeurt nu via databestanden op Geopunt. Een voorkeurenrecht rond de noodkoopplanning moet volgens de Raden minstens ook daar kunnen teruggevonden worden.

Alle begunstigden van een voorkeurenrecht (RVV) geven via het RVV-themabestand aan op welke percelen zij een voorkeurenrecht wensen uit te oefenen. Ze kunnen namelijk enkel nog hun voorkeurenrechten uitoefenen, indien zij de percelen waarop zij een voorkeurenrecht hebben, in het RVV-themabestand hebben ingeladen. Het RVV- themabestand wordt sinds 1 oktober 2012 ontsloten via het e-voorkeurenloket van de VLM, waarop onder andere instrumenterende ambtenaren (notarissen) een beroep doen om na te gaan of er op een bepaald perceel al dan niet een voorkeurenrecht rust. De RVV-records worden automatisch opgenomen in het Geografisch themabestand 'Vlaamse voorkeurenrechten' dat wordt getoond op Geopunt.⁵

De Raden stellen vast dat de door het verzameldecreet ingevoerde definitie van noodkoopwoning verwijst naar 'noodkopers' zonder te verduidelijken wat een noodkoper is.

De definities 'noodkoopwoning' en 'noodkoper' worden toegevoegd aan het decreet. Deze definities waren voorheen opgenomen in het Energiebesluit (artikel 1.1.1, 72° /1 en 72° /1/1 Energiebesluit). Na inwerkingtreding van deze definities zullen de definities in het Energiebesluit opgeheven worden.

Tot slot zien de Raden bulletleningen gecombineerd met een voorkeurenrecht als mogelijke oplossing voor bepaalde groepen om (energie)renovaties financieel haalbaar te maken.

De noodkoopplanning is een bulletlening. De Vlaamse Regering is dan ook van mening dat aan bovenstaande opmerking tegemoet gekomen is.

A.2. Rond netbeheer moeten er volgens de SERV en de Minaraad nog vraagtekens weggewerkt worden. In het bijzonder wijzen ze op de summiere decretale regeling van de opmaak van netinvesteringssplannen. Een verplichting tot financiële detaillering van de geplande investeringen is volgens de Raden wenselijk om een degelijke maatschappelijke toetsing mogelijk te maken. Ook voor directe lijnen en gesloten distributienetten vragen de Raden om meer duiding, vooral m.b.t. de concrete impact op het terrein.

---

⁵ Zie ook <https://www.vlaanderen.be/digitaal-vlaanderen/onze-oplossingen/recht-van-voorkoop-rvv>.

Eind maart 2023 heeft de VREG voor de eerste keer een tienjarig investeringsplan van de netbeheerders goedgekeurd onder voorwaarden. Die voorwaarden moeten ze naleven wanneer ze de eerstvolgende investeringsplannen opmaken. Die moeten ze indienen voor 1 oktober 2023 en het proces hiervoor is lopende. De opmaak van investeringsplannen op langere termijn is nog een leerproces en het advies hierrond van de Raden zal mee in overweging genomen worden.

- De Raden stellen dat de implicaties van de *uitfasering* van het aanbieden van *energiesdiensten* door de netbeheerders onduidelijk zijn. Ze stellen zich de vraag wat er zal gebeuren met deze business unit van Fluvius en de betrokken personeelsleden, en met lopende projecten en contracten die verder reiken dan 31 december 2027. Ook vragen zij wat de precieze impact zal zijn voor het Vlaams Energiebedrijf en voor de gemeenten. Aangezien inzetten op energie-efficiëntie ook voor lokale besturen cruciaal blijft, vragen de Raden te garanderen dat de energiesdiensten die netbeheerders tot nu toe laagdrempelig leverden, ook in de toekomst nog zullen uitgevoerd worden. Daarom moet de Vlaamse Regering er volgens de Raden voor zorgen dat de (boven)lokale capaciteit inzake energiebeheer intern wordt versterkt. Ook de tools en data die netbeheerders gebruikten voor deze taken, zoals een uniforme energieboekhoudingssoftware, moeten volgens de Raden getransfereerd worden zodat lokale besturen, het Vlaamse energiebedrijf of energiesdienstenleveranciers deze kunnen blijven gebruiken.

Aangezien het artikel over de uitfasering van het aanbieden van energiesdiensten uit dit ontwerpdecreet werd gehaald, is deze opmerking van de Raden zonder voorwerp geworden.

De SERV en de Minaraad dringen aan op onderzoek naar manieren om netinvesteringen beter te kunnen opvolgen en om meer synergieën te kunnen realiseren met andere infrastructuurwerken. Met een geïntegreerde nutsregulator kunnen volgens de Raden belangrijke efficiëntiewinsten geboekt worden, en wellicht ook met een betere samenwerking met de federale toezichthouders (i.h.b. BIPT en CREG).

Het Regeerakkoord stelt dat in Vlaanderen één overkoepelende regulator uitgewerkt wordt voor netgebonden infrastructuur (elektriciteit, gas, warmte, kabel, water, riolering,...) en media. Hier zal dan ook werk van gemaakt worden. Dit kan ook leiden tot het realiseren van synergieën tussen nutssectoren. Uiteraard hebben ook de lokale overheden en Synductis, het samenwerkingsverband tussen verschillende nuts- en infrastructuurbedrijven, hier een belangrijke rol te vervullen.

- Een vervaltermijn van vijf jaar voor het *vervallen van een toelating voor een directe lijn of leiding* lijkt de SERV en de Minaraad niet noodzakelijk voldoende aangezien de vergunningsprocedures alleen al soms jaren in beslag nemen. Er moet volgens de Raden dus geëvalueerd worden in hoeverre een aanpassing of differentiatie van de vervaltermijnen, eventueel in functie van de specifieke situaties, aan de orde is. Met het oog op voldoende stabiliteit voor de ontwikkeling van hernieuwbare energie lijkt het de Raden niet de bedoeling te zijn om de toelating te doen vervallen als de wettelijke eisen voor directe lijnen of leidingen gaandeweg veranderen.

Hierin kunnen de Raden niet worden gevolgd. Een vervaltermijn van vijf jaar lijkt wel degelijk voldoende. Bij omgevingsvergunningen voor de exploitatie van een ingedeelde inrichting of activiteit geldt bijvoorbeeld ook een vervaltermijn van vijf jaar. Bovendien hoeven de aanvraag tot toelating van een directe lijn of leiding en de vergunningsaanvraag niet op hetzelfde moment te worden ingediend.

Verder gaat de nood aan stabiliteit of rechtszekerheid niet zo ver dat de regelgever zijn beleid niet zou mogen aanpassen. Als de wettelijke voorwaarden voor een directe lijn of leiding wijzigen, dienen deze gewijzigde voorwaarden te worden nageleefd, behalve wanneer dat in een overgangsbepaling anders zou zijn geregeld.

A.3. De Raden vragen om werk te maken van betere **data-uitwisseling**, zonder onnodige kosten.

- De in het verzameldecreet voorziene betere *uitwisseling van data met energiehuizen en OCMW's* is volgens de Raden een goede zaak. Betere data moeten toelaten dat energie-armoede bij kwetsbare groepen sneller op een proactieve en structurele manier aangepakt kan worden. De Raden wijzen er wel op dat waakzaamheid nodig is op het vlak van concurrentievervalsing en dat dus ook de datadoorstroming naar andere consultants vlot moet verlopen, liefst via open data. Het is de Raden niet duidelijk of alle consultants toegang hebben tot dezelfde gegevens en tegen dezelfde voorwaarden, en evenmin vanaf wanneer iemand als klant van een energiehuis beschouwd mag worden. De Raden verkiezen dat een betere datadoorstroming wordt voortgezet via een maximale integratie in bestaande systemen en niet via bijkomende aparte tools.

De uitwisseling van data met de energiehuizen en OCMW's wordt geregeld in kader van specifieke taken die aan deze partijen zijn opgedragen. Het is niet duidelijk wat de Raden bedoelen met "andere consultants", aangezien deze geen betrokken partij zijn bij deze specifieke taken.

Aangezien de data privacygevoelige gegevens bevatten, is het geen optie om te werken met "open data".

Wat betreft de opmerking van de Raden om te opteren voor een maximale integratie in bestaande systemen en niet via bijkomende aparte tools, wordt nota genomen.

Bij de decretale basis voor de netbeheerder om aan de uitvoerder van energiescans gegevens te kunnen overmaken, vragen de Raden zich af wat er precies wordt bedoeld met de "categorie" van afnemer en of die verbijzondering überhaupt decretaal nodig is.

De essentiële elementen van verwerking van persoonsgegevens, zoals de categorieën van verwerkte gegevens, moeten decretaal worden bepaald. Met de "categorie" van afnemer wordt bijvoorbeeld bedoeld op de vraag of de afnemer eigenaar of huurder is, of beschermde afnemer. Deze informatie is zowel nuttig voor de uitvoerder van de energiescan, alsook om bij de beleidsevaluatie een beeld te hebben van de take-up van deze maatregel bij verschillende relevante doelgroepen.

- Er moet volgens de Raden duidelijker en preciezer uitgeklaard worden welke data nodig zijn om de energietransitie te versnellen en wat de kosten zijn voor de meting, verzameling en rapportage van bepaalde data en wat de baten. In het bijzonder menen de Raden dat de kosten en baten van de voorgestelde extra rapportageverplichtingen voor *publieke organisaties* nader bekeken en gemotiveerd moeten worden. Gezien de voorbeeldfunctie van deze organisaties kunnen de verplichtingen volgens de Raden verantwoord worden, maar ze lijken hen in sommige gevallen te vergaan. Zeker wanneer er niet digitaal opgevolgd en gerapporteerd kan worden, zoals bv. in het geval van stookolie en pellets of waar nog geen digitale meter aanwezig is, wijzen de Raden erop dat een maandelijkse rapportering administratief zwaar is en in de praktijk wellicht onnauwkeurig of zelfs onmogelijk. Bovendien stellen de Raden zich vragen bij de meerwaarde van de openbare rapportering van maandelijkse gegevens voor stookolie en pellets, en van urengegevens voor gas en kwartiergegevens voor elektriciteit ten opzichte van minder granulaire rapporteringen. Volgens de Raden moet dan ook overwogen worden om de rapporteringslast voor een deel van de publieke instellingen (o.m. scholen, ziekenhuizen, verzorgingstehuizen, ... die vaak kampen met een personeelstekort, hoge werkdruk en weinig financiële ademruimte) te verlichten, vrijwillig of voorwaardelijk te maken. Dat gevangenen grotendeels vrijgesteld worden van de rapportering stellen de Raden zich dan weer vragen bij. Ook moet volgens de Raden bekeken worden of sancties met dwangsommen de beste manier zijn om resultaten te boeken.

De Raden menen dat er vooral moet ingezet worden op echte actie om deze publieke gebouwen klimaatvriendelijker en fossielarmer te maken. Daarom moet volgens de Raden dringend in kaart gebracht worden wat er op het terrein nodig is om dergelijke initiatieven te versnellen.

Het standpunt van de Raden dat er tot actie moet worden overgegaan om de publieke gebouwen klimaatvriendelijker en fossielarmer te maken, wordt uiteraard onderschreven. Transparantie over het energieverbruik en de energieproductie van deze publieke gebouwen is net het middel om nadien gerichte maatregelen te kunnen nemen op het vlak van energiebesparing en hernieuwbare energie. Zoals de Raden ook bevestigen, hebben publieke organisaties hierin een voorbeeldrol, wat de rapporteringsvereisten en de handhaving ervan dan ook voldoende verantwoordt. Bovendien kunnen de publieke organisaties hierin worden bijgestaan door aanbieders van energiediensten.

De Raden maken een terechte opmerking aangaande de mogelijke meerwaarde van het rapporteren van maandelijks gegevens voor stookolie en pellets. Ten einde een verfijning van die rapporteringen mogelijk te maken is er echter een delegatie aan de Vlaamse Regering voorzien om nadere regels te bepalen over *welke* gegevens beschikbaar worden gesteld, de wijze waarop deze beschikbaar worden gesteld en over de werking van het platform. Wat het rapporteren van uurgegevens voor gas en kwartiergegevens voor betreft wordt het standpunt van de Raden niet gedeeld aangezien voor een dergelijke rapportering een digitale meter vereist en dus enkel in dat geval moet worden uitgevoerd. De aanwezigheid van een digitale meter maakt evenwel dergelijke rapporteringen eenvoudig kunnen plaatsvinden.

Het standpunt van de Raden aangaande de vrijstelling uit het ontwerpdecreet wat betreft gevangenissen wordt niet gedeeld. Gevangenissen worden immers enkel vrijgesteld van de verplichting voor wat betreft de fysieke kenmerken van hun installaties en gebouwen, gelet op het strategisch belang van deze informatie. Dwangsommen kunnen pas in laatste instantie worden opgelegd. Het VEKA zal de in gebreke blijvende publieke organisatie eerst aanmanen om de verplichtingen alsnog na te leven. Bij verdere niet-naleving zal eerst een geldboete worden opgelegd en het is pas wanneer de publieke organisatie dan nog steeds niet voldoet, dat er een dwangsom kan worden opgelegd.

- De SERV en de Minaraad vragen te bekijken welke *meldingsplichten voor thuisbatterijen en/of andere installaties* nodig zijn en kosten-batengewijs verantwoord zijn in het kader van het netbeheer en de opvolging van het energiebeleid. Het is de Raden onduidelijk in hoeverre de data voor thuisbatterijen de grootste meerwaarde hebben en of het niet nuttiger is om een beter inzicht te hebben in de aanwezigheid van andere systemen die (lokaal) impacterend kunnen zijn voor het distributienet. Bij de invoering van een meldingsplicht moet volgens de Raden voorafgaand bekeken worden of de maatschappelijke meerwaarde wel opweegt tegenover de administratieve last voor de overheid én voor de installateurs.

We houden vast aan deze meldingsplicht voor installateurs van elektriciteitsopslagfaciliteiten. Deze melding is noodzakelijk enerzijds om de veilige en betrouwbare werking van het net te garanderen en anderzijds in het kader van de verplichte Eurostat rapportering. Artikel 4.1.18/2 van het Energiedecreet legt reeds een analoge rapporteringsverplichting op aan installateurs van hernieuwbare energie-installaties. De administratieve last van deze aanvullende verplichting is dan ook beperkt. Tot slot dient te worden aangestipt dat ook de Vlaamse ombudsdienst in zijn Jaarverslag 2022 voor de invoering van zo'n meldingsplicht voor elektriciteitsopslagfaciliteiten pleit.

De Raden vragen om te zorgen voor een beter zicht op de plaatsing van verwarmingsketels en warmtepompen. Ze verwijzen naar de sinds 1 april 2022 bestaande verplichting voor installateurs van stookolieketels om per kwartaal aan het VEKA een lijst over te maken van de gebouwen waarin ze één of meer stookolieketels of ketellichamen hebben geïnstalleerd of vervangen. Omdat deze verplichting niet geldt voor andere ketels en warmtepompen, is de plaatsing daarvan en de

defossilisering moeilijker op te volgen, terwijl dat ook voor netbeheerders en voor de opvolging van de defossilisering en van de hernieuwbare energiedoelen door het VEKA relevante informatie kan zijn.

De Raden benadrukken het belang van eenvoudige, gebruiksvriendelijke rapporteringstools voor installateurs, die toelaten om zeer snel aan de verplichtingen te voldoen en waarbij data 'only once' moeten worden overgemaakt. Ook moet volgens de Raden een vlotte doorstroming van de verkregen informatie tussen de distributienetbeheerders en de administratie geregeld worden ter ondersteuning van het Vlaamse energiebeleid.

De Raden stellen tot slot dat het goed is dat er na de uitbouw van de databank voor energiegebruik en energieproductie voor niet-residentiële gebouwen met het verzameldecreet ook werk van gemaakt wordt voor residentiële gebouwen, maar wijzen op de nood aan een goede afstemming tussen de nieuwe en de reeds bestaande databanken van de Vlaamse overheid, van de distributienetbeheerders, ... Ze suggereren om bepaalde databanken samen te voegen of te schrappen en stellen de vraag of het de bedoeling is om alle (meter)data van de distributienetbeheerders m.b.t. energieverbruiken te linken met deze databank.

De uitbouw van de databank voor energiegebruik en energieproductie voor residentiële gebouwen is momenteel in de eindfase van ontwikkeling en maakt reeds gebruik van zowel de meterdata van de distributienetbeheerders als de informatie inzake verwarming uit EPB-aangiftes, EPC-certificaten en premies uitgereikt door de distributienetbeheerders. Er is geen noodzaak om één van deze databanken te schrappen.

Wat betreft het gebruik van eenvoudige, gebruiksvriendelijke rapporteringstools voor installateurs die hen moet toelaten om zeer snel te voldoen aan de verplichtingen, zoals de rapporteringsplicht bij het uitvoeren van de keuring en het onderhoud van centrale stooktoestellen is in het voorjaar door het VEKA een traject opgestart om samen met de sector een automatische rapportering mogelijk te maken vanuit de bestaande softwaretoepassingen die installateurs gebruiken. Het is de bedoeling dat tegen 1 september 2023 de softwareleveranciers deze mogelijkheid aanbieden aan hun klanten. Deze rapporteringsplicht zal ook zorgen voor een beter zicht op de plaatsing van centrale stooktoestellen.

B. ADVIES VAN DE VLAAMSE REGULATOR VAN DE ELEKTRICITEITS- EN GASMARKT (VREG)

De VREG gaf op 9 maart 2023 zijn advies ADV-2023-02, dat gaat als bijlage 4. In zijn advies heeft de VREG enkel bedenkingen bij de inhoud van de artikelen 3 en 4 van het ontwerpdecreet, die de activiteiten van de netbeheerders betreffen. Deze artikelen werden evenwel uit het ontwerpdecreet gehaald.

De opmerkingen van de VREG zijn daardoor zonder voorwerp geworden.

C. ADVIES VAN DE VLAAMSE TOEZICHTCOMMISSIE VOOR DE VERWERKING VAN PERSOONSGEGEVENS (VTC)

De VTC gaf op 6 maart 2023 haar advies, dat gaat als bijlage 5. In haar advies haalde de VTC de hierna volgende punten aan:

- De memorie vermeldt expliciet op grond van welke *rechtvaardigingsgrond* in de algemene verordening gegevensbescherming (AVG) de verwerking van persoonsgegevens zal plaatsvinden, met name “taak van algemeen belang” en “voldoen aan een wettelijke verplichting die op de verwerkingsverantwoordelijke rust”. De VTC gaat ervan uit dat de taak van algemeen belang dossierbeheer betreft en beveelt aan om dit te verduidelijken in de memorie.

De memorie van toelichting bij het nieuwe artikel 4.1.22/11/1 van het Energiedecreet werd aangevuld zoals gesuggereerd door de VTC.

De VTC brengt in herinnering dat elke overheidsinmenging in de bescherming van de persoonlijke levenssfeer moet worden voorgeschreven in een voldoende precieze wettelijke bepaling waarin de essentiële elementen van de met de overheidsinmenging gepaard gaande verwerkingen van persoonsgegevens beschreven zijn. Conform artikel 6 AVG gaat het om het doel van de verwerking, de types of categorieën van te verwerken persoonsgegevens, de betrokkenen, de entiteiten waaraan en doeleinden waarvoor de persoonsgegevens mogen worden verstrekt, de opslagperioden en de aanduiding van de verwerkingsverantwoordelijke(n). De VTC laat het aan de opstellers van de wettelijke en reglementaire teksten om in te schatten of de beoogde verwerkingen een meer uitgewerkte rechtsgrond nodig hebben.

In het kader van deze opmerking van de VTC wordt nog een wijziging voorgesteld aan artikel 8.8.1 van het Energiedecreet. Dit artikel vormt de decretale basis om persoonsgegevens op te vragen in het kader van de toekenning van tegemoetkomingen ter bevordering van o.a. het rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie (bv. verhoogde EPC-labelpremie, batterijpremie,...). Aangezien het ook mogelijk is dat in het kader van de toekenning van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten gelijkaardige persoonsgegevens moeten worden verwerkt als bijv. de begunstigde een natuurlijke persoon zou zijn, wordt het toepassingsgebied van dit artikel ook uitgebreid tot het toekennen van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten. De rechtmatigheid van de verwerking is dan ook gebaseerd op artikel 6, lid 1, c) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.

- De VTC wijst erop dat er ook sprake is van persoonsgegevens als bedoeld in artikel 9 AVG, namelijk gegevens over de gezondheid van de betrokkenen, met name een eventuele handicap. Aangezien artikel 9 AVG de verwerking van dergelijke gegevens in beginsel verbiedt, vraagt de VTC dat in de memorie wordt verduidelijkt op welke uitzondering beroep wordt gedaan. De VTC wijst er ook op bijzondere categorieën van persoonsgegevens in de zin van de artikelen 9 en 10 AVG strengere beveiligingsmaatregelen behoeven.

Aan deze opmerking wordt geen gevolg gegeven. In tegenstelling tot wat de VTC stelt, wordt er in voorliggend ontwerpdecreet geen verwerking beoogd van gegevens over de gezondheid van de betrokkenen. Gegevens over een eventuele handicap worden enkel vermeld in het reeds bestaande artikel 9.1.4, §1 van het Energiedecreet, waar met dit verzameldecreet niets aan wordt gewijzigd.

- De VTC is van oordeel dat de doeleinden van de in het verzameldecreet voorziene verwerkingen welbepaald, uitdrukkelijk omschreven en gerechtvaardigd zijn.
- Gelet op de lijst van de VTC⁶ met verwerkingen waarvoor een Vlaamse bestuursinstantie een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling (GEB) moet uitvoeren conform artikel 35.4 van de AVG, meent de VTC dat het uitvoeren van een GEB verplicht zal zijn. De VTC verwijst in dit kader meer bepaald naar de punten 2) en 3) van deze lijst waarin de grootschalige verwerking en/of

---

⁶ Beslissing VTC nr. O/2020/01 van 14 januari 2020 betreffende Aanneam van de lijst met verwerkingen waarvoor een Gegevensbeschermingseffectbeoordeling dient te worden uitgevoerd conform artikel 35.4 van de Algemene Verordening Gegevensbescherming door Vlaamse bestuursinstanties, https://overheid.vlaanderen.be/sites/default/files/media/VTC/VTC_O-2020_01-DPIA-lijsten_v1-voor_web.pdf.

stelselmatige monitoring van locatiegegevens en de systematische uitwisseling van financiële gegevens en gegevens omtrent huishoudelijke en privé-activiteiten tussen meerdere verwerkingsverantwoordelijken is opgenomen.

Een gegevensbeschermingseffectenbeoordeling zal zodoende nog worden uitgevoerd alvorens de maatregelen in werking treden.

- De decretale basis voor de uitwisseling van gegevens tussen netbeheerder en OCMW vermeldt o.a. de voor- en achternaam van de afnemer. De VTC merkt op dat “achternaam” niet bestaat, doch dat dit “naam” dient te zijn. De VTC beveelt ook aan om de definities (van meetgegevens, beslissingen van de LAC en gewone persoonsgegevens) opgenomen in de memorie van toelichting op te nemen in het decreet zelf.

Aan deze opmerking van de VTC wordt slechts deels gevolg gegeven. In het derde lid van het nieuwe artikel 4.1.22/11/1 van het Energiedecreet wordt, zoals de VTC suggereert, opgenomen dat de netbeheerder aan het OCMW toegang kan geven tot de “naam” van de afnemer. In de memorie van toelichting worden de gegevens die op grond van dit artikel kunnen worden uitgewisseld ondergebracht in een bepaalde categorie, namelijk 1° meetgegevens, 2° beslissingen van de LAC en 3° gewone persoonsgegevens. Bij elke categorie wordt vervolgens de verantwoordingsgrond voor de verwerking van deze gegevens verduidelijkt. De opgesomde gegevens zijn evenwel geen echte, sluitende definities van deze begrippen. Meetgegevens worden reeds ruimer gedefinieerd in artikel 1.1.3, 82°/1 van het Energiedecreet en persoonsgegevens in punt 99°/1 van hetzelfde artikel. Het is niet de bedoeling om in dit artikel een andere definitie te gaan hanteren.

Verder stelt de VTC dat rekening moet gehouden worden met de artikelen 5 en 8 van de wet van 8 augustus 1983 tot regeling van een rijksregister van de natuurlijke personen, die een machtigingsvereiste instellen van de minister bevoegd voor Binnenlandse Zaken voor het gebruik van het rijksregisternummer.

Wat het gebruik van het rijksregisternummer betreft, dient erop gewezen te worden dat deze maatregel wordt genomen in het kader van de impliciete bevoegdheden, vermeld in artikel 10 van de bijzondere wet van 8 augustus 1980 tot hervorming der instellingen. Deze maatregel is immers strikt noodzakelijk voor de uitvoering van de gewestelijke bevoegdheden met betrekking tot energie, aangezien de Vlaamse overheid zelf niet over de noodzakelijke gegevens beschikt. De maatregel heeft bovendien maar een marginale weerslag, doordat alleen in informatieverstrekking wordt voorzien en er niet inhoudelijk op de bevoegdheden van de federale instelling wordt ingegrepen. De maatregel gaat daarbij ook niet verder dan nodig en is om die reden evenredig met het gestelde doel. Net omdat de maatregel niet ingrijpt op de inhoudelijke bevoegdheden van het Rijksregister en louter een informatiedoorstroming beoogt, is ook voldaan aan de eis tot mogelijke differentiatie. Het is overigens, gelet op de AVG, noodzakelijk dat de essentiële elementen van die informatieoverdracht van persoonsgegevens decretaal worden verankerd.

De VTC is van oordeel dat voldaan wordt aan het beginsel van de minimale gegevensverwerking.

- De VTC wijst erop dat in het ontwerpdecreet specifiek de mededeling wordt geregeld van gegevens en dat daarom rekening zal moeten gehouden worden met artikel 8 van het Vlaams e-govdecreet van 18 juli 2008⁷, dat aan Vlaamse instanties de verplichting oplegt om protocollen af te sluiten voor de mededeling van persoonsgegevens aan andere overheden.

Hiervan wordt akte genomen en dit zal worden in orde gebracht bij de implementatie van dit decreet.

---

⁷ Decreet van 18 juli 2008 betreffende het elektronische bestuurlijke gegevensverkeer

- Wat de in het ontwerpdecreet voorziene bewaartermijnen betreft, meent de VTC dat de termijn als vermeld in artikel 11 in overeenstemming is met het beginsel van de minimale gegevensverwerking. Wat artikel 20 betreft, verwijst de VTC naar de memorie die stelt dat de persoonsgebonden gegevens gedurende vijf jaar bewaard worden. De VTC meent dat het duidelijker zou zijn moest dit uitdrukkelijk in het ontwerpdecreet ingeschreven worden.

De bewaartermijn van vijf jaar voor de persoonsgebonden gegevens staat wel degelijk al uitdrukkelijk in het ontwerpdecreet zelf. Het derde lid van de ontworpen §4 van artikel 9.1.4 van het Energiedecreet vangt immers aan als volgt: “De gegevens, vermeld in het eerste lid, 1°, 2° en 5°, worden gedurende een periode van vijf jaar bewaard.”.

- De VTC merkt op dat het ontwerpdecreet geen bepalingen bevat over de juistheid van de persoonsgegevens. De VTC beveelt aan dat de verwerkingsverantwoordelijken hiertoe de nodige maatregelen nemen.

De VTC geeft niet aan dat deze opmerking noopt tot aanpassingen aan het ontwerpdecreet. In de praktijk zal hiermee uiteraard rekening moeten worden gehouden.

- De VTC is van oordeel dat het aanbevolen is om het ontwerpdecreet aan te vullen met de verplichting voor de verwerkingsverantwoordelijke om de vermeldingen zoals bedoeld in artikel 12 AVG op te nemen in de communicatie met de burger zodat de betrokkenen goed geïnformeerd worden over de verwerking van hun persoonsgegevens en het voor de betrokkenen duidelijk is wat hun rechten zijn en tot wie zij zich moeten richten voor de uitoefening van hun rechten.

In tegenstelling tot wat de VTC stelt, moeten de vermeldingen met betrekking tot rechten van betrokkenen en transparantie niet in de regelgeving worden opgenomen. Dit zijn immers verplichtingen die rechtstreeks voortvloeien uit de AVG en die zodoende rechtstreekse werking hebben, en waaraan de verwerker of verwerkingsverantwoordelijke op grond van de verordening ten alle tijden moet voldoen.

- De VTC wijst er tot slot op dat aangezien de gegevens mogelijk delicate gegevens of bijzondere categorieën van persoonsgegevens betreffen, een bijzondere aandacht vereist is inzake informatieveiligheid. Ze verwijst daarbij naar artikel 32 van de AVG dat de verwerkingsverantwoordelijke verplicht om gepaste technische en organisatorische maatregelen te treffen en waarin een aantal voorbeeldmaatregelen worden genoemd om, waar passend, een op het risico afgestemd beveiligingsniveau te waarborgen. Voor de concrete uitwerking hiervan wijst de VTC op de aanbeveling⁸ ter voorkoming van gegevenslekken en op de referentiemaatregelen⁹ die bij elke verwerking van persoonsgegevens in acht zouden moeten worden genomen. De VTC benadrukt ook het belang van een behoorlijk gebruikers- en toegangsbeheer en een logging van de toegangen zodat de functionaris en de toezichthouders kunnen controleren wie wanneer toegang had tot welke gegevens, wat zijn/haar acties waren en waarom. Voor het geval er gedacht wordt aan het gebruik van cloudtoepassingen, verwijst de VTC naar haar adviezen en aanbevelingen daarover¹⁰.

Ook hier geeft de VTC niet aan dat deze opmerking noopt tot aanpassingen aan het ontwerpdecreet. In de praktijk zal hiermee uiteraard rekening moeten worden gehouden.

---

⁸ Aanbeveling CPBL nr. 01/2013 (<https://www.gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/aanbeveling-nr.-01-2013.pdf>).

⁹ Referentiemaatregelen CBPL voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens, Versie 1.0 (<https://gegevensbeschermingsautoriteit.be/publications/nota-inzake-de-beveiliging-van-persoonsgegevens.pdf>).

¹⁰ <https://overheid.vlaanderen.be/vlaamse-toezichtcommissie-cloud>

D. ADVIES VAN DE GEGEVENSBESCHERMINGSAUTORITEIT (GBA)

De GBA bracht op 24 maart 2023 haar standaardadvies nr. 65/2023 uit, dat gaat als bijlage 6.

Gezien het uitzonderlijk grote aantal adviesaanvragen dat momenteel bij de GBA wordt ingediend en bij gebrek aan voldoende personele middelen, is de GBA niet in staat om alle adviesaanvragen die zij ontvangt, te behandelen. De GBA heeft dan ook besloten om te verwijzen naar voorliggend standaardadvies betreffende de redactie van normatieve teksten en geeft op basis hiervan volgende aanbevelingen of opmerkingen:

- 1) De GBA vestigt de aandacht van de auteurs van normatieve teksten op de verplichting ervoor te zorgen dat de verwerkingen van persoonsgegevens die door het ontwerp worden geregeld of in uitvoering daarvan zullen worden geregeld, werkelijk noodzakelijk zijn en evenredig met het nagestreefde doel.
- 2) De Autoriteit verzoekt de auteur van de normatieve tekst derhalve om ervoor te zorgen dat zijn ontwerp voldoet aan de vereiste van voorzienbaarheid, zodat bij de lezing ervan, eventueel in combinatie met de lezing van het relevante normatieve kader, de betrokkenen duidelijk kunnen begrijpen welke verwerkingen met hun gegevens zullen worden uitgevoerd en onder welke omstandigheden die verwerkingen zijn toegestaan.

Van deze opmerkingen wordt nota genomen.

3. WIJZIGINGEN AAN HET ONTWERPDECREET

Aan het ontwerpdecreet werden de volgende wijzigingen aangebracht:

- In ARTIKEL 2 worden enkele bijkomende definities in het Energiedecreet ingevoegd/aangepast:
  - Momenteel worden in het Energiedecreet de termen “*transmissienetbeheerder*” en “beheerder van het transmissienet” door elkaar gebruikt. Om dit uniform te maken, worden in punt 50°, 81°, 121° en 123° van artikel 1.1.3 van het Energiedecreet telkens de woorden “beheerder van het transmissienet” vervangen door “transmissienetbeheerder”. Dezelfde wijziging wordt ook verderop in het Energiedecreet doorgevoerd met de nieuwe ARTIKEL 3, 4, 5, 6, 13, 15, 20 EN 23, 1° van het ontwerpdecreet.
  - Naar aanleiding van de opmerking van de SERV en de Minaraad wordt de definitie van “*noodkoper*” overgeheveld vanuit het Energiebesluit naar artikel 1.1.3 van het Energiedecreet (punt 92°/3/2). De definitie van “noodkoopwoning” verwees immers naar noodkopers, zonder dit te definiëren.
  - De huidige definitie van “*publieke organisatie*” in artikel 1.1.3, 104°/1 van het Energiedecreet is niet volledig dekkend om de voorbeeldrol van de overheid in de energietransitie in te vullen. Er zijn enkele types entiteiten die buiten de definitie vallen, maar waarvan het wenselijk is dat deze wel onder de verplichtingen vallen die opgelegd worden aan publieke organisaties. Het gaat om volgende entiteiten:
    - o autonome gemeentebedrijven
    - o verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn
    - o districten
    - o autonome provinciebedrijven
    - o provinciale extern verzelfstandigde agentschappen
    - o intergemeentelijke samenwerkingsverbanden
    - o politiezones

o hulpverleningszones

Omdat gemeenten (delen van) hun vastgoed soms onderbrengen in externe entiteiten zoals autonome gemeentebedrijven of intergemeentelijke samenwerkingsverbanden, is het nodig om deze ook op te nemen in de definitie. Ook de verenigingen en vennootschappen voor maatschappelijk welzijn vallen hier om dezelfde reden best onder, gezien zij de samenwerkingsverbanden van OCMW's zijn. Dezelfde argumentatie gaat op voor de autonome provinciebedrijven en provinciale extern verzelfstandigde agentschappen.

Betreffende de districten is het niet logisch dat de gebouwen die in gebruik zijn van een stad wel binnen het toepassingsgebied vallen, maar die van het district niet. Om deze reden wordt o.a. de EPC-verplichting ook opgelegd aan gebouwen van districten.

Ook voor de politiezones en hulpverleningszones geldt evenzeer dat zij een voorbeeldrol te vervullen hebben ten aanzien van de rest van de maatschappij. Zij zijn vergelijkbaar met de intergemeentelijke samenwerkingsverbanden en worden bestuurd en hoofdzakelijk gefinancierd door de deelnemende steden en gemeenten, maar vallen buiten de definitie van 'intergemeentelijke samenwerkingsverbanden'. Ze delen in sommige gevallen zelfs gebouwen met gemeentebesturen. Daarom is het aangewezen om deze entiteiten ook op te nemen in de definitie.

De entiteiten zoals hierboven omschreven vallen ook binnen het toepassingsgebied van de jaarlijkse besparingsdoelstellingen voor lokale besturen (jaarlijks 3% primaire energiebesparing). Een EPC is voor de gebouwen van deze entiteiten het ideale instrument om zicht te krijgen op de energieprestatie van de gebouwen en welke investeringen men moet/kan uitvoeren om de energieprestatie van het patrimonium te verbeteren om de benodigde besparingen te realiseren. Ook in die zin lijkt het dus aangewezen om deze entiteiten voor de EPC-plicht mee op te nemen in het toepassingsgebied.

- De definitie van "*warmtepomp*" in artikel 1.1.3, 137/1° van het Energiedecreet wordt uitgebreid naar de PV-verplichting, opgenomen in titel VII, hoofdstuk VII van het Energiedecreet. De definitie is ook van toepassing op de PV-verplichting nu de Vlaamse Regering in uitvoering van artikel 7.7.3, §1, vijfde lid van het Energiedecreet heeft voorzien dat de warmtepomp als alternatieve hernieuwbare energietechnologie kan worden aangewend om te voldoen aan de PV-verplichting.¹¹
- De bestaande ARTIKEL 3, 4 EN 33 van het ontwerpdecreet, over de activiteiten van de netbeheerders en de uitfasering van het aanbieden van energiediensten, werden geschrapt.
- In ARTIKEL 14 van het ontwerpdecreet wordt naar aanleiding van een opmerking van de VTC gesproken over de "naam" van de afnemer in plaats van de "voor- en achternaam".
- Er wordt een nieuw ARTIKEL 22 ingevoegd dat artikel 7.1.10 van het Energiedecreet wijzigt. Naast de al eerder toegelichte uniformering van de term "transmissienetbeheerder", wordt ook een quotumaanpassing voorgesteld. Het quotum aan groenestroomcertificaten dat conform artikel 7.1.10, §2 van het Energiedecreet op 30 april 2023 moet worden voldaan, bedraagt ongeveer 5,6 miljoen terwijl er ±7 miljoen groenestroomcertificaten op de markt zijn. Dit betekent dat er slechts een overschot is van ±1,4 miljoen groenestroomcertificaten, waarvan er een aantal ongetwijfeld door toegangshouders zullen worden "gebankt" om in een volgende inleveringsronde te kunnen gebruiken. Om een goed werkende markt te verzekeren, lijkt een grotere buffer evenwel noodzakelijk. Vanuit de markt werden immers duidelijke signalen opgevangen dat het tekort aan beschikbare groenestroomcertificaten consequenties heeft voor het behalen van de quota. Zo hebben momenteel vier leveranciers,

---

¹¹ Besluit van de Vlaamse Regering van 17 februari 2023, tot wijziging van het Energiebesluit van 19 november 2010, wat betreft de verplichte installatie van fotovoltaïsche zonnepanelen op dakoppervlakten.

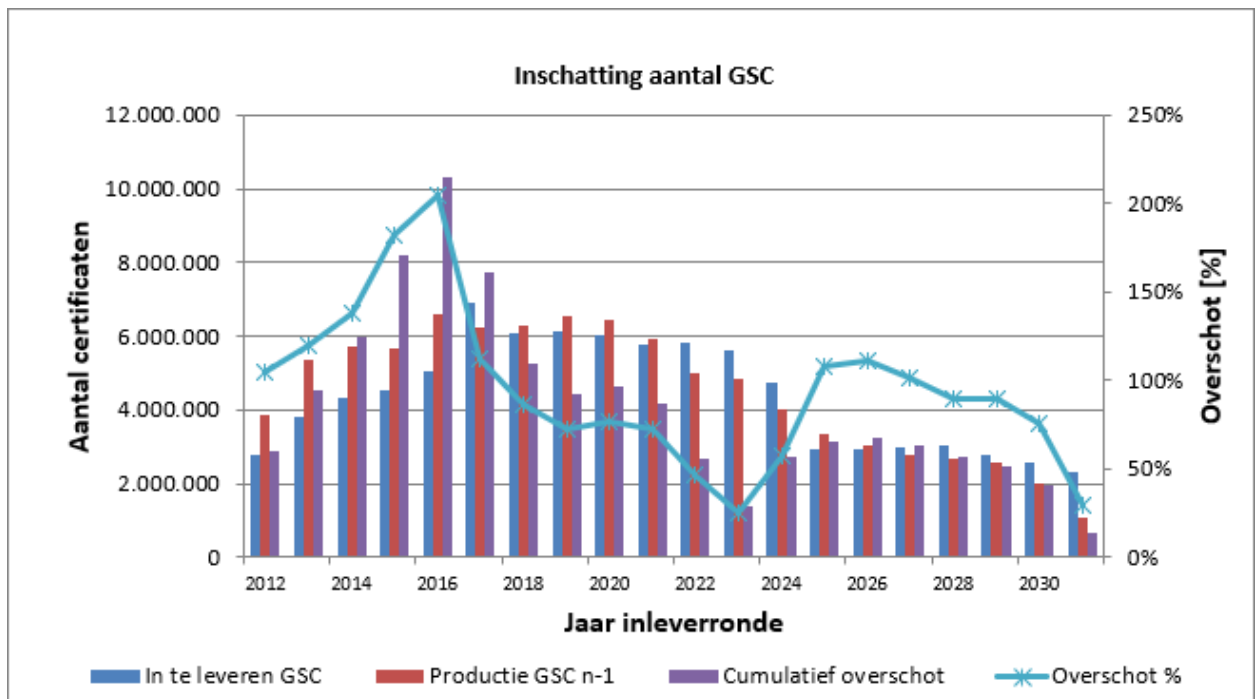
waaronder één grote, aangegeven dat ze problemen hebben met het verzamelen van de benodigde groenestroomcertificaten.

Op basis van de beschikbare gegevens lijken er geen marktpartijen te zijn die grote aantallen groenestroomcertificaten achterhouden om zo artificieel de prijzen op te drijven. De te lage buffer lijkt dan ook eerder te wijten enerzijds aan de opkoop van groenestroomcertificaten uit het verleden, en anderzijds aan de lagere uitreikingen van nieuwe groenestroomcertificaten. De jaren 2021 en 2022 waren bijvoorbeeld allebei slechte windjaren en al zeker één grote installatie is niet langer steungerechtigd. Hierdoor zien we de certificaatprijzen op de markt stijgen, waarbij we transacties zien van zelfs 110 euro per groenestroomcertificaat. Op een vrije markt met een beperkt aanbod, zijn stijgende prijzen een logisch gevolg. De op de markt gehanteerde verkoopprijzen zijn ondertussen al hoger dan de decretaal voorziene boete, en dit heeft een fiscale reden: op dergelijke administratieve geldboetes zal een toegangshouder ook vennootschapsbelasting moeten betalen want ze zijn doorgaans niet fiscaal aftrekbaar.

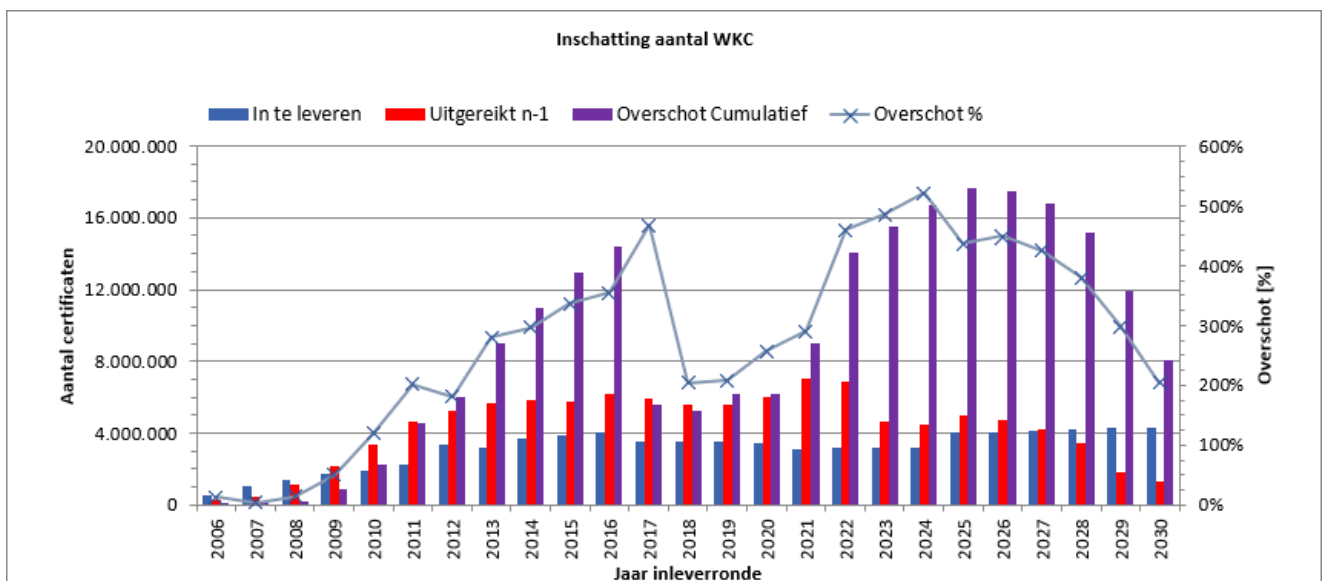
Ten einde het tekort op de markt op korte termijn te mitigeren, heeft Fluvius conform artikel 7.1.6, §2 van het Energiedecreet groenestroomcertificaten die aan de elektriciteitsdistributienetbeheerders tegen de decretaal voorziene minimumsteunhoogte werden overgedragen en die zij nog in hun portefeuille hebben, via het versneld veilen ervan terug op de markt gebracht. In april 2023 werden zo nog 261.000 groenestroomcertificaten geveild tegen een gemiddelde verkoopwaarde van 99,82 euro, wat een fractie onder de decretaal vastgestelde boetehoogte van 100 euro is.

Op middellange termijn dienen, op basis van de verwachte uitreikingen, zoals hoger vermeld, en met het oog op een voldoende ruime buffer, echter ook nieuwe quotumpercentages voor de volgende jaren te worden bepaald. Het is daarbij echter niet aangeraden om het quotumpercentage van 30 april 2024 nog aan te passen, aangezien dit zou leiden tot retroactieve aanpassingen van facturen (de meeste leveranciers hebben immers reeds de te maken kosten op voorhand doorgerekend in hun tarieven), wat enerzijds een risico op "factuurchaos" met zich meebrengt, en anderzijds ICT-matig een te grote druk zou creëren op de leveranciers aangezien zij al veel ICT-aanpassingen moeten doorvoeren naar aanleiding van de energiecrisis en de implementatie van MIG6.

Om die redenen wordt voorgesteld om de quota voor de inle verrondes die eindigen op 30 april 2025 tot en met 2028 te verlagen naar 11%, en vanaf 2029 tot en met 2031 (en daarna) naar respectievelijk 10%, 9% en 8%. Dit geeft de hierna volgende nieuwe inschatting van het aantal beschikbare groenestroomcertificaten en quota:

- Via het nieuwe [ARTIKEL 23, 2°](#) worden de WKK-quota uit artikel 7.1.11 van het Energiedecreet aangepast ten einde het overschot aan warmtekrachtcertificaten via de markt verder af te bouwen. Om die redenen wordt voorgesteld om de quota voor de inleverrondes die eindigen op 30 april 2025 tot en met 2031 te verhogen naar 14%. De bestaande in het Energiedecreet opgenomen quota voor de jaren 2032 en later blijven ongewijzigd. Dit geeft de hierna volgende nieuwe inschatting van het aantal beschikbare warmtekrachtcertificaten en quota:

- In [ARTIKEL 25](#) van het ontwerpdecreet, dat artikel 7.7.3 van het Energiedecreet reeds wijzigde, worden bijkomend enkele wijzigingen doorgevoerd.

Artikel 7.7.3, §1, vierde lid van het Energiedecreet schrijft voor dat de Vlaamse Regering kan bepalen dat de verplichting, vermeld in artikel 7.7.3, §1 eerste lid van het Energiedecreet, niet van toepassing is als het gemiddelde elektriciteitsverbruik van de drie voorafgaande kalenderjaren meer dan 10 procent lager is dan de verbruiken, vermeld in artikel 7.7.3, §1 het tweede en derde lid van het Energiedecreet. Deze bepaling geeft daarmee delegatie aan de Vlaamse Regering om een uitzondering op de PV-verplichting te voorzien. De uitzondering

houdt echter geen rekening met nieuwe gebouwen waarvan het elektriciteitsverbruik direct al over de drempelwaarde gaat. Voor deze gebouwen zal het gemiddeld elektriciteitsverbruik over de drie voorafgaande kalenderjaren al snel minder dan 10 procent dan de drempelwaarde zijn, omdat het elektriciteitsverbruik in één of meerdere jaren nul is. Het is niet de bedoeling dat deze gebouwen niet gevat worden door de verplichting. Daarom wordt aan artikel 7.7.3, §1, vierde lid van het Energiedecreet toegevoegd dat de Vlaamse Regering in afwijking kan bepalen dat de verplichting toch van toepassing blijft als er in minstens één van de voorgaande drie kalenderjaren op het afnamepunt geen elektriciteitsverbruik is.

Verder wordt verduidelijkt dat uitzonderingen of uitstel op de PV-verplichting die door de Vlaamse Regering kunnen worden vastgesteld in geval van sloop van een gebouw of vervanging van een dak, ook kunnen worden vastgesteld voor delen van gebouwen of een deel van het dak. Het is immers niet logisch om het deel van het gebouw of deel van het dak dat toch wordt gesloopt ook aan de verplichting te onderwerpen.

Ook wordt aan artikel 7.7.3, §1, zesde lid van het Energiedecreet toegevoegd dat uitstel bij het niet voorleggen van een sloopvergunning enkel vervalt als een omgevingsvergunning voor sloop vereist is. Deze toevoeging is noodzakelijk aangezien niet altijd een omgevingsvergunning voor sloop vereist is; in die gevallen kan van de eigenaar, erfpachter of opstalhouder van het gebouw dat gesloopt wordt vanzelfsprekend ook niet worden gevraagd de vergunning voor te leggen op straffe van verval van het uitstel.

Ten laatste wordt nog een kleine wijziging in artikel 7.7.3 van het Energiedecreet doorgevoerd, door de term “beheerder van het transmissienet” te vervangen door “transmissienetbeheerder”.

- Er wordt een nieuw ARTIKEL 27 ingevoegd dat artikel 8.8.1 van het Energiedecreet wijzigt. Artikel 8.8.1 van het Energiedecreet vormt de decretale basis om persoonsgegevens op te vragen in het kader van de toekenning van tegemoetkomingen ter bevordering van o.a. het rationeel energiegebruik en hernieuwbare energie (bv. verhoogde EPC-labelpremie, batterijpremie,...). Aangezien het ook mogelijk is dat in het kader van de toekenning van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten gelijkaardige persoonsgegevens moeten worden verwerkt als bijv. de begunstigde een natuurlijke persoon zou zijn, wordt het toepassingsgebied van dit artikel ook uitgebreid tot het toekennen van groenestroomcertificaten en warmtekrachtcertificaten. De rechtmatigheid van de verwerking is dan ook gebaseerd op artikel 6, lid 1, c) van de Algemene Verordening Gegevensbescherming.
- In ARTIKEL 28 wordt nog toegevoegd dat de energiehuizen in kader van het als kredietbemiddelaar of kredietgever verstrekken van de leningen ook de vorige adressen van de kredietnemer kunnen opvragen en verwerken. Oorspronkelijk was dit in het kader van de regelgevende procedure bij het Verzameldecreet IV (decreet van 23 december 2022) al opgenomen in het – toen nog - ontworpen artikel 9.1.4. De VTC merkte toen echter op dat omtrent dit gegeven geen motivering in de nota, noch in de memorie van toelichting, was opgenomen over de noodzakelijkheid van deze verwerking. Naar aanleiding van de opmerking van de VTC werd er van uitgegaan dat de vorige adressen geen noodzakelijk gegeven zijn in het kader van de verwerking van persoonsgegevens door de energiehuizen. Dit gegeven werd dan ook verwijderd uit het ontworpen artikel.¹²

Nu deze gegevensverwerking technologisch geïmplementeerd wordt, blijkt echter dat het opvragen en verwerken van de vorige adressen wél degelijk noodzakelijk is, zij het wel in uitzonderlijke omstandigheden. Immers, in het zeldzame geval dat op moment van de aanvraag van de lening, het adres van de aanvrager toch niet opvraagbaar zou zijn (bijv. wegens een technisch probleem), dan is het noodzakelijk om bij de behandeling van de leningsaanvraag (hetgeen in de praktijk een tijdspanne van een aantal weken kan impliceren)

---

¹² Zie VR 2022 0909 DOC.0993/1BIS.

het adres op het moment van de aanvraag te kunnen consulteren. Daarom wordt dit persoonsgegeven terug toegevoegd aan artikel 9.1.4, §1, van het Energiedecreet.

- In een nieuw ARTIKEL 31 wordt aan artikel 11.2/2.1, §1, een zesde lid toegevoegd dat verduidelijkt dat de renovatieverplichting enkel van toepassing is op authentieke akten met een translatieve of overdragende werking en niet op authentieke akten met een declaratieve¹³ of aanwijzende werking. Bij authentieke akten met een declaratieve werking vindt er immers geen overdracht plaats.
- Nieuwe ARTIKEL 35, 36 EN 44 worden ingevoegd. Om verdere stappen te kunnen nemen in het afbouwen van fossiele brandstoffen, zal de Vlaamse Regering een systeemeis invoeren bij nieuwbouw en ingrijpende energetische renovaties (IER) met een aanvraag voor het verkrijgen van een omgevingsvergunning voor stedenbouwkundige handelingen vanaf 1 januari 2025. Deze zal bestaan uit een minimaal installatierendement van 130% voor systemen voor centrale verwarming op de eigen site. Daardoor zal men enkel nog met hoogperformante systemen op de site zelf kunnen verwarmen. Het zal dan niet langer mogelijk zijn om enkel met een ketel op fossiele brandstoffen te verwarmen. Warmtenetten worden uitgesloten van deze systeemeisen, waardoor het altijd toegelaten blijft om aan te sluiten op een warmtenet. De nodige boetebepalingen voor deze eis worden dan ook in dit wijzigingsdecreet voorgesteld. Hiertoe worden de artikelen 13.4.6, 13.4.7 en de bijlage bij het Energiedecreet gewijzigd.

Bij nieuwbouw treedt er vanaf 2025 al een gasaansluitingsverbod in werking. Toch is het in specifieke gevallen nog mogelijk om met gas te verwarmen. Het gaat daarbij o.a. om interne netten, bestaande aansluitingen bij (gedeeltelijke) herbouw en om de plaatsing van individuele gastanks.

Bij IER is er geen aansluitingsverbod en zal er ook in meer gevallen een bestaande gasaansluiting zijn. Het invoeren van dergelijke systeemeis zorgt ervoor dat ook bij deze renovaties de nodige inspanningen gedaan worden voor fossielvrije verwarming.

Ter bepaling van de boete werd gekeken naar de installatiekost voor typische systemen:

Opwekker	COP	Rendement (%)	Kostprijs (EUR)
Ketel	/	97%	4500
Hybride warmtepomp	/	110%	10000
Lucht-water warmtepomp	3.5	140%	12000
Geothermische WP	4.5	180%	20000

Dit leidt tot een kost van ongeveer 170 euro per 1% rendement. Uit de dataset van nieuwbouwwoningen die onderzocht werd in de huidige studie naar het kostenoptimum blijkt een gemiddelde bruto vloeroppervlakte van 170 m² voor woningen (en 100 m² voor appartementen en 200 m² voor eengezinswoningen). Een administratieve sanctie van 1 euro per % tekort en per bruto vloeroppervlakte is voor een gemiddelde woning dus in overeenstemming met de installatiekost. Deze boete stemt dan ook overeen met de analoge boete die al bestaat voor het systeemrendement bij de renovatie van technische installaties. Aangezien het rendement uitgedrukt wordt in een dimensieloos geheel getal (100% = 1,00)

¹³ Een declaratief of aanwijzend karakter betekent dat elke deelgenoot alleen en onmiddellijk de goederen bekomt die in zijn kavel vallen, en waarbij ze nooit eigenaar zijn geweest van de goederen die in de kavels van de andere deelgenoten zijn gevallen. De deelgenoten ontvangen dus onmiddellijk en rechtstreeks de goederen uit hun kavel, zonder ooit rechten te hebben gehad op goederen die de andere deelgenoten bekomen. (H. DE PAGE en R. DEKKERS, *Traité élémentaire de droit civil belge*, deel IX, Brussel, Bruylant, 1946, nr. 1373, 1017 en artikel 4.102 BW.)

komt dit overeen met de vermelde sanctie van 100 euro volgens de bijhorende berekening in de bijlage van het decreet.

Bij een eis van 130% en een aantal niet-conforme opwekkers resulteert dat in volgende administratieve boete:

Eis 130 %		1 EUR per m ²		
Boete afwijking bij	Rendement (%)	Boete gemiddelde woning 170 m ² (EUR)	Boete gemiddeld appartement 100 m ² (EUR)	Boete gemiddelde eengezinswoning 200 m ² (EUR)
Pelletketel	73	9690	5700	11400
Niet condenserende ketel	84	7820	4600	7600
Basis condenserende ketel	92	6460	3800	7600
Goede condenserende ketel	97	5610	3300	6600
Hybride systeem	110	3400	2000	4000
Maximumboete €25 per m ² bruto-vloeroppervlakte	105	4250	2500	5000

Dit wil dus zeggen dat, eens onder de 105% het niet meer uitmaakt welke opwekker het is (pelletketel, niet of wel condenserende ketel), de boete is dan gefixeerd op het niveau van de onderste rij (per m²).

Om een duidelijk onderscheid te maken tussen de bestaande installatie-eisen bij renovatie aan het systeemrendement per type opwekker, terwijl het hier ook kan gaan om een combinatie van opwekkers, wordt er gebruik gemaakt van de terminologie 'installatierendement'.

In artikel 13.4.7 van het Energiedecreet wordt daarnaast nog een extra wijziging doorgevoerd. Deze betreft louter een verduidelijking van reeds bestaande sanctiebepalingen. De verwijzing naar de verplichting in paragraaf 3, eerste lid, of paragraaf 4, eerste en tweede lid, van dit artikel laat geen twijfel over het feit dat de administratieve geldboete moet berekend worden per (niet of laattijdig ingediende) hernieuwingsaangifte. Echter is dit niet voldoende duidelijk gemaakt in het eerste lid van paragraaf 5. Een toevoeging van de woorden "voor elke nieuwe EPB-aangifte die niet of te laat is ingediend" wordt om deze reden voorgesteld.

In ARTIKEL 43 wordt in het ontworpen artikel 15.3.5/24 een kleine herformulering zonder inhoudelijke consequenties aangebracht: de woorden "wordt de maximale prijs van 250 euro [...] enkel aangerekend" worden vervangen door woorden "is de begrenzing van de aansluitingsprijs tot 250 euro [...] enkel van toepassing".

4. BESTUURLIJKE IMPACT

A. BUDGETTAIRE IMPACT VOOR DE VLAAMSE OVERHEID

De wijziging van artikel 13.4.7 van het Energiedecreet heeft een positieve budgettaire impact, aangezien het invoeren van een administratieve sanctie zal leiden tot een meerinkomst voor het energiefonds. De impact zal echter beperkt zijn, aangezien het aantal dossiers waarin een boete wordt opgelegd omdat de hernieuwingsaangifte niet wordt ingediend per jaar minimaal is (< 10 per jaar).

B. ESR-TOETS

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de ESR.

C. IMPACT OP HET PERSONEEL VAN DE VLAAMSE OVERHEID

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op het personeel van de Vlaamse overheid.

D. IMPACT OP DE LOKALE EN PROVINCIALE BESTUREN

Er werden aan het ontwerpdecreet geen wijzigingen aangebracht die een impact hebben op de lokale en provinciale besturen.

4. VERDER TRAJECT

Na de tweede principiële goedkeuring zal het ontwerpdecreet voor advies worden voorgelegd aan de afdeling Wetgeving van de Raad van State. Na de definitieve goedkeuring door de Vlaamse Regering en de indiening van het ontwerpdecreet in het Vlaams Parlement volgt de parlementaire behandeling.

5. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

- 1° haar tweede principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer, energie-efficiëntie en milieuvriendelijke energieproductie en de bijhorende memorie van toelichting;
- 2° de Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies van de Raad van State in te winnen, met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1, eerste lid, 2°, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State.

De Vlaamse minister van Justitie en Handhaving, Omgeving, Energie en Toerisme,

Zuhal DEMIR

Bijlagen:

1. Voorontwerp van decreet tot wijziging van het Energiedecreet van 8 mei 2009, wat betreft netbeheer, energie-efficiëntie en milieuvriendelijke energieproductie;
2. Memorie van toelichting;
3. Het gezamenlijk advies van de SERV en de Minaraad d.d. 13 maart 2023;
4. Het advies ADV-2022-03 van de VREG d.d. 9 maart 2023;
5. Het advies van de VTC d.d. 6 maart 2023;
6. Het advies van de GBA d.d. 24 maart 2023.